



GOBIERNO
DE ESPAÑA

MINISTERIO
DE EDUCACIÓN
Y FORMACIÓN PROFESIONAL



INSTITUTO NACIONAL DE
TECNOLOGÍAS EDUCATIVAS Y DE
FORMACIÓN DEL PROFESORADO



MINISTERIO
DE HACIENDA
Y FUNCIÓN PÚBLICA

Educación en **GOBERNO ABERTO** para Bacharelato

EN LECTURA FÁCIL



Financiado por
la Unión Europea
NextGenerationEU



Plan de Recuperación,
Transformación
y Resiliencia

Título: Guía didáctica gobierno abierto Bacharelato. Lectura fácil

Documento Accesible

Publicación del programa de publicaciones del
Ministerio de Hacienda y Función Pública

Hecho por:
© Ministerio de Hacienda y Función Pública.
2021

Códigos para encontrar el documento original del Gobierno

NIPO: 277-21-036-1 (papel)
NIPO: 277-21-037-7 (en línea, pdf.)



Guía didáctica sobre o Goberno Aberto

Bacharelato

Guía didáctica sobre o Goberno Aberto.....	4
Por que facemos esta guía?.....	6
Quen escribiu esta guía?.....	7
Obxectivos da guía	8
Que é o Plan do Goberno aberto de España?	9
O Goberno aberto no sistema educativo.....	10
O Goberno e a Administración pública.....	12
Que é o Goberno aberto?.....	13
Contexto e evolución	14
Un marco conceptual común.....	17
Os valores do Goberno aberto	19
Os tres piares do Goberno aberto.....	21
A transparencia e a responsabilidade das contas.....	22
O Portal de Transparencia.....	23
A participación cidadá	28
Como participamos?	29
A colaboración.....	33
A co-creación	34

Os datos abertos.....	35
As redes sociais.....	37
Resumo	40
Exercicios	41
Xa temos un instituto aberto.E agora que facemos?.....	47
Enderezos de interese para saber máis sobre o Goberno Aberto	48
Portais con datos abertos para todos	50
Portais con consellos e información sobre a transparencia	50
Publicacións sobre o Goberno Aberto: estudos, análises e guías	52
Glosario	53

Por que facemos esta guía?

Porque o concepto de **Goberno aberto** cada día está máis presente nas noticias, nos discursos políticos, nos traballos académicos, nas redes sociais, etc.

É unha nova forma de entender o goberno dos asuntos colectivos que involucra tanto os responsables políticos coma a toda a cidadanía.

A orixe do concepto Goberno aberto remóntase ao século 18, en Suecia. Máis tarde, vólvese falar da presentación do Memorando para a transparencia e o Goberno aberto do ano 2009, a primeira medida adoptada polo presidente Barack Obama nos Estados Unidos.

Os gobernos e as administracións públicas de todo o mundo queren ser cada vez máis transparentes, máis accesibles e máis sensíbeis nas solicitudes e nas necesidades da cidadanía para conseguir un goberno democrático, unha maior cohesión social e un desenvolvemento económico próspero.

Esta guía nace como unha ferramenta do Plan do Goberno aberto de España. Dunha banda, quere achegar o alumnado e o profesorado de Bacharelato aos valores e principios do Goberno aberto, que son: a transparencia, a participación e a colaboración. Quéreos facer partícipes do proceso que comparten moitos países do mundo.

Doutra banda, a guía tamén quere colaborar na construción dun Estado máis aberto e responsable, cunha cidadanía exixente coas accións dos responsables políticos, das asembleas lexislativas, dos xuíces e das persoas que xestionan bens e servizos públicos.

Para acabar, a guía quere que o alumnado de Bacharelato adquira a Competencia Social e Cidadá, imprescindible para o seu desenvolvemento persoal, social e profesional. Dálles ferramentas para que se incorporen á sociedade coa responsabilidade e coñecemento sobre a participación no sistema democrático.

Quen escribiu esta guía?

Esta Guía escribírona dous investigadores:
J. Ignacio Criado e Vicente Pastor.



J. Ignacio Criado

É profesor na Universidade Autónoma de Madrid e director do Laboratorio de Goberno para a Innovación Pública.

O seu nome en Twitter é: @jicriado



Vicente Pastor

É investigador na Universidade Autónoma de Madrid e o Laboratorio de Goberno para a Innovación Pública.

O seu nome en Twitter é: @vipaspa

Adaptación á Lectura Fácil:
Asociación Lectura Fácil



Obxectivos da guía

- Impulsar o coñecemento do Goberno e da Administración pública.
- Xerar no alumnado unha consciencia cívica baseada nos principios do Goberno aberto que benefician á sociedade.
- Compartir o marco conceptual común do Goberno aberto na escala internacional, e abrialle a porta ao debate.
- Fomentar o exercicio da cidadanía democrática e a transparencia.
- Dar a coñecer boas prácticas de implementación e práctica de políticas do Goberno aberto.

Que é o Plan do Goberno aberto de España?

Consulta este Plan de acción na ligazón:

https://transparencia.gob.es/transparencia/transparencia_Home/index/Gobierno-abierto/planes-accion.html

Busca como se estrutura o Plan, que obxectivos e características ten, e os ámbitos en que se actúa.

Estes ámbitos concrétanse en compromisos.

Verás que un dos compromisos propostos é a elaboración desta guía, para a formación sobre o Goberno aberto.

Doutra banda, a Alianza para o Goberno Aberto é unha iniciativa do 2011 que suma máis de 70 países participantes para promover a transparencia e a participación cidadá.

España é membro da Alianza para o Goberno Aberto, o que quere dicir que fixo unha Declaración de Goberno Aberto:

<https://www.opengovpartnership.org/declaracion-de-gobierno-abierto/>

Consulta a Declaración do Goberno aberto

e comenta cos teus compañeiros e compañeiras se coñeces algunha declaración similar emitida por algunha institución.

Despois, en grupos, elaborade unha declaración do Goberno aberto adaptada ás circunstancias do voso instituto e cos obxectivos para mellorar o voso entorno.



O Goberno aberto no sistema educativo

Se queremos ampliar a participación e o compromiso cidadán, é dicir, o Goberno aberto, temos que comezar desde o ámbito educativo. Para levalo a cabo, hai que facilitar o diálogo, incorporar novas prácticas e relacionarnos coa igualdade entre todas as persoas. Ti tamén podes facer Goberno Aberto!

Podemos achegar o Goberno aberto no sistema educativo

- Nas aulas:
 - Fomentando a participación nos procesos electorais internos
 - Publicando información sobre o número de alumnos por curso, a planificación das clases e actividades, etc.
 - Promovendo a toma de decisións de forma colaborativa entre o alumnado
 - Analizando os procedementos da toma de decisións do Consello escolar e publicando os acordos.
- Na vida diaria:
 - Xerando unha consciencia cívica baseada nos valores do Goberno aberto
 - Achegando o coñecemento do Goberno e da Administración ao alumnado.

Exemplo 1 de Goberno aberto no instituto:

Pedídelles ao/a profesor/a o número de alumnos que superaron os exames finais durante os últimos cinco anos. Coidado! Sen descubrir os datos persoais de ninguén, xa que iso está prohibido pola lei. Se o/a profesor/a che facilita esta información facemos transparente a actividade dunha persoa (o/a profesor/a) que traballa para a Administración pública (o voso instituto).

Exemplo 2 de Goberno aberto no instituto:

Consideraches algunha vez presentarte ás eleccións para formar parte do Consello escolar do instituto? Podes crear un grupo nunha plataforma social en que se inclúa toda o alumnado do instituto e que permita a colaboración á hora de compartir información sobre todos aqueles asuntos que se tratan nas reunións do Consello: as clases, os horarios e o regulamento do centre ou calquera outra cuestión.



O Goberno e a Administración pública

O **Goberno** é un órgano que existe por orde da Constitución Española e ten carácter político.

Está formado por unha persoa que exerce a Presidencia

e un número variable de persoas que se encargan dos ministerios.

Os ministerios créanse en cada período ou lexislatura (cada catro anos).

Tamén hai gobernos en cada Comunidade Autónoma.

A **Administración pública** é un conxunto de órganos permanentes que serven á obxectividade dos intereses xerais de todos e actúan de acordo cos principios de eficacia, xerarquía, descentralización, desconcentración e coordinación, sempre de acordo coa lei. Atopamos a Administración pública a nivel estatal, autonómico e local.

O poder executivo é a suma do Goberno e da Administración pública.

O poder executivo aplica e executa as leis que se aproban no Parlamento.

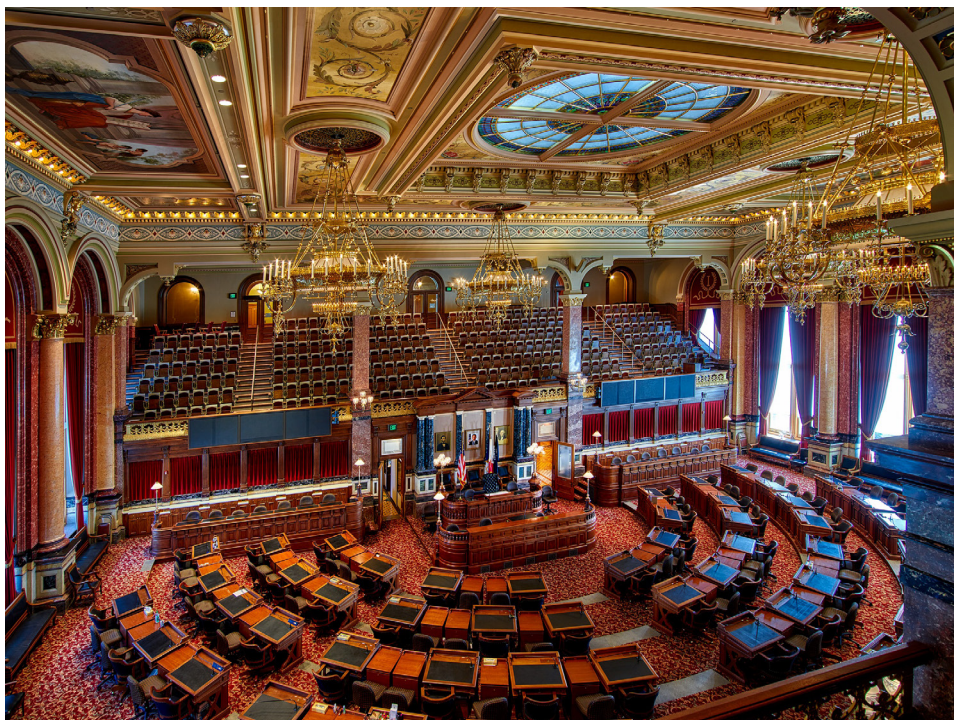
O concepto de Goberno aberto desta Guía engloba os dous órganos do poder executivo.

Na imaxe podes comprobar que os poderes executivo, lexislativo e xudicial forman parte do Estado aberto.

Nesta Guía limitámonos ao concepto de Goberno aberto

que comprende o Goberno e a Administración pública aberta,

pero non perdas de vista a conexión que teñen cos outros poderes do Estado e co conxunto da sociedade.



Que é o Goberno aberto?

O Goberno aberto é un modelo de goberno que promove

- a transparencia da actuación do Goberno e da Administración pública
- a participación da cidadanía
- a colaboración cos outros actores.

Comenta a definición seguinte co/coa profesor/a e co resto da clase:

O Goberno aberto é unha forma de interacción socio-política, baseada na transparencia, na responsabilidade das contas, na participación e na colaboración.

É unha forma de gobernar máis dialogante, con máis equilibrio entre o poder dos gobernos e dos gobernantes, e ao mesmo tempo, recoñécelle á cidadanía un papel corresponsable. A finalidade é: mellorar a toma de decisións e implicar os cidadáns na xestión dos asuntos públicos aumentando o coñecemento e poñendo en marcha a innovación pública.

Fonte: Definición colaborativa. Debate na rede social NovaGob.



No Goberno aberto, traballamos conxuntamente:

- o equipo de representantes que os cidadáns escollemos nas eleccións
- as persoas que traballan na Administración pública,
- o resto da cidadanía.

Por iso, a cidadanía, ti, os teus compañeiros e as túas compañeiras, a familia, as amizades, temos que implicarnos no día a día o Goberno aberto.

Contexto e evolución

O termo Goberno aberto aparece no século 20.

Facía referencia á vontade de aumentar a transparencia da actuación do Goberno e da Administración pública, implicando a cidadanía no control e na avaliación do funcionamento.

Agora recuperamos a idea do Goberno aberto por diversos motivo:

- Unha actitude crecente a favor da cultura da transparencia
- Un aumento dos problemas de corrupción e mal uso dos recursos públicos, que teñen máis espazo nos medios de comunicación
- A difusión dunha cultura participativa nun mundo cada vez máis conectado
- A necesidade dun Goberno e da Administración pública de colaborar con máis actores para solucionar problemas sociais complexos
- A aparición de novas formas de comunicación baseadas nas novas tecnoloxías
- O desenvolvemento dunha sociedade rede a nivel mundial, sobre todo grazas ao uso das redes sociais e das tecnoloxías da web 2.0.

Os ordenadores, os teléfonos móbiles ou as táboas están transformando a forma que temos de estudar ou de traballar, e permítennos facer máis actividades a través destas redes de comunicación, como poden ser:

- participar nun debate entre amigos ou pais e nais nunha canle de Whatsapp
- contribuír a mellorar a aldea ou a cidade onde vivimos a través de Twitter ou Instagram
- obter información sobre o que fan os representantes políticos do noso concello nun portal de transparencia.

E todo isto desde calquera lugar a través dun dispositivo conectado a Internet!

A Galipedia

Algunha vez fixeches unha busca ou colaboraches?

A Galipedia é a enciclopedia de coñecemento máis grande que existiu en toda a historia da Humanidade.

Podes atopar máis de 45 millóns de artigos en 300 linguas diferentes e elaborados co esforzo de persoas voluntarias de diversos lugares no mundo.

Localiza a definición do Goberno aberto na Galipedia e afonda máis no tema.

Doutra banda, tamén podes colaborar no desenvolvemento da Galipedia.

Podes elaborar novos artigos ou mellorar os que xa hai.


Para facelo, consulta o artigo que describa os datos do teu municipio e engade os datos que pensas que faltan.

Crea un apartado de “Educación”

e describe o número de institutos e a súa historia.

Convida aos alumnos doutros institutos para que colaboren.

É a mellor forma de xerar o mellor contido!



Imaxe da Web de Wiquipedia:

Gobierno abierto: https://es.wikipedia.org/wiki/Gobierno_abierto

Un marco conceptual común

O Goberno aberto tamén se pode conseguir sen a tecnoloxía. Isto depende da nosa actitude coma cidadáns e cidadás, da nosa capacidade para involucrarnos nos asuntos comúns da sociedade e de entender que podemos axudar os nosos representantes políticos coas opinións e accións sobre os temas que afectan ás nosas vidas. Para que un Goberno e a Administración pública sexan abertos deben cumprir as condicións seguintes:

- Utilizan as canles de comunicación directa en que xa participa a cidadanía.
- Publican nos portais web toda a información xestionada cos fondos públicos, nun formato que nos facilita a reutilización (datos abertos).
- Habilitan instrumentos para a participación directa da cidadanía, de profesionais propios e doutras organizacións nos asuntos públicos.
- Fomentan a colaboración con outros gobernos e administracións públicas, así coma organizacións da sociedade civil (empresas e ONGs), para a solución dos problemas sociais.

Actividade

Imaxínade unha nube de palabras sobre o Goberno aberto:
transparencia, participación, colaboración, datos abertos, integridade pública,
intelixencia colectiva, responsabilidade compartida, reutilización dos datos
públicos,
valor público, etc.

Agora organizádevos en grupos de 3 ou 4 persoas
e escollede unha destas dúas opcións:

- 1 Crear un mapa mental cos conceptos que traballamos con relación ao Goberno Aberto.
- 2 Seleccionar un destes conceptos (transparencia, participación, colaboración) e elaborar un póster dixital en que explicades o concepto de forma visual



Os valores do Goberno aberto

- **Abertura**

Evitar ocultar as accións que o Goberno leve a cabo e as consecuencias que poden ter para outras persoas.

- **Confianza mutua**

Crer no Goberno e na Administración pública da mesma forma que eles cren na cidadanía.

- **Cooperación**

Promover accións colaborativas con outras persoas e organizacións para conseguir mellores resultados que se actuamos de xeito individual ou illado.

- **Inclusividade**

Rexeitar as accións que exclúan a grupos de persoas por razóns socioeconómicas, de xénero, etnia, relixión, de ideas políticas ou por ter algún tipo de discapacidade física ou intelectual.

- **Integridade**

Actuar sempre con rectitude, lealdade, honestidade, imparcialidade e boa fe.

- **Innovación**

Ser capaz de desenvolver novos xeitos de facer as cousas e de explorar formas alternativas de pensar.

Beneficios para a sociedade

O desenvolvemento do Goberno aberto xera beneficios que lle afectan ao conxunto da cidadanía e, polo tanto, tamén che afectan a ti:

- Aumenta a consciencia e o control da cidadanía nas cuestións públicas
- Amplía a capacidade de influencia na toma de decisións políticas
- Facilita o intercambio de experiencias, opinións e coñecementos a través do uso das redes sociais dixitais
- Mellora a colaboración entre a sociedade e a Administración a través do intercambio de coñecementos
- Facilita a inclusión de temas na axenda pública
- Fomenta actitudes máis participativas e máis implicación nas accións do Goberno e da Administración pública.

Beneficios políticos do Goberno aberto:

- Outorga unha maior calidade na democracia
- Facilita a rendición de contas
- Promove a participación e a colaboración cidadá
- Abre as portas da Administración pública a través da implantación de medidas de transparencia
- Restaura a confianza da cidadanía nas institucións democráticas
- Fortalece o Estado de Dereito
- Mellora a eficiencia da Administración pública

Finalmente, os beneficios económicos afectan ao conxunto da sociedade, xa que o Goberno aberto contribúe a xerar unha mellora da economía:

- Reduce a corrupción no ámbito público
- Elimina as asimetrías de información entre os gobernantes e os gobernados, que contribúe para achegar a cidadanía á Administración pública
- Foméntanse as condutas responsables e limitan as actitudes e as actuacións incorrectas
- Aumenta a seguridade xurídica e, como resultado, foméntase o investimento

Os tres piares do Goberno aberto

Estes piares son: a transparencia, a participación e a colaboración.

A **transparencia** no Goberno e na Administración pública é a abertura de todas as súas accións para que a cidadanía poida acceder á información que publican.

A **participación** cidadá é o proceso co que as persoas nos implicamos no deseño, na xestión e na implantación das políticas públicas, cunha actitude centrada en formar parte.

A **colaboración** é o traballo conxunto dun Goberno e da Administración pública cos outros gobernos e administracións públicas, co sector privado ou coa sociedade civil, para definir políticas públicas e mellorar os servizos públicos.

A transparencia e a responsabilidade das contas

A **transparencia** é un conxunto de accións
Que lle permiten á cidadanía coñecer a información
que o Goberno e a Administración pública publican.
Deben garantir o dereito de acceso á información que solicite unha persoa
ou un organismo.

A **responsabilidade das contas** é a obriga dun Goberno e da Administración
pública
de darlle explicacións sobre as súas accións e asumir a responsabilidade.

Transparencia e responsabilidade das contas van xuntas:
para poder exixirle a un Goberno e á Administración pública que sexan
responsables
de todo aquilo que fan e das decisións que adoptan
é necesario que a cidadanía poidamos acceder a todos os datos que teñen.

A metáfora das paredes de vidro



A transparencia é a forma que ten á cidadanía de coñecer o que fai o Goberno
e a Administración pública, así coma as decisións que toman.

Isto denomínase ter as paredes de vidro.
Imaxina que o edificio do teu Concello ten as paredes de vidro,
transparentes, e que podes ver todo o que pasa.

As paredes de vidro axudaríannos na responsabilidade das contas,
porque poderíamos exixir responsabilidades en caso dun mal uso
dos recursos públicos,
por exemplo.

O Portal de Transparencia

A Lei de Transparencia, Acceso á Información Pública e Bo Goberno é do 2013 e contémplase:

- a publicidade activa a través dos portais web das administracións
- o dereito de acceso á información por parte da cidadanía.

Dunha banda, a **publicidade activa** é a obriga de publicar certas informacións e datos nos portais de transparencia da Administración pública. Esta información precisa ser actualizada de forma periódica.

O **dereito de acceso á información** é a capacidade que temos os cidadáns e cidadás para solicitar calquera información que queiramos obter do Goberno e da Administración pública.

Unha ferramenta de transparencia é o **portal de transparencia**, que é unha páxina web que contén toda a información que a Administración pon a disposición da cidadanía. Esta información pode ser:

- os presupostos das administracións públicas
- os soldos dos outros cargos da Administración pública
- os catálogos de bens
- os contractos
- as subvencións
- os convenios coas outras administracións públicas ou entidades...

O Portal de Transparencia do Goberno de España ten máis de 1,5 millóns de rexistros accesibles.

Tamén hai un portal de transparencia en cada comunidade autónoma e nas administracións locais.

Actividade

Vai ao Portal de Transparencia do Goberno de España nesta ligazón:
http://transparencia.gob.es/transparencia/transparencia_Home/index.html
Busca o salario dos altos cargos.

Agora compara a axenda do día de algún alto cargo coa súa actividade nas redes sociais.

A información pendurada na axenda do Portal é completa?

Os portais de transparencia están organizados en diversas seccións:

- Información **institucional**, relativa ao goberno da institución
- Información **normativa**, coa lexislación relativa á Administración
- Información **económica**, cos orzamentos.



Como exercemos o noso Dereito de acceso?

Podería pasar que a información concreta que nos interesa non estea dispoñible no portal de transparencia, como por exemplo as notas medias das probas de acceso á universidade obtidas nos institutos de cada comunidade autónoma. A publicación destes datos non é obrigatoria, pero algunhas comunidades autónomas solicitárono e as administracións autonómicas publicaron estas notas.



Actividade

Ao final desta guía hai as ligazóns nos portais de transparencia de todas as comunidades autónomas.

Escolle o portal de transparencia da túa comunidade e busca as notas medias das probas de acceso na universidade de todos os institutos da comunidade autónoma.

Se esta información non está publicada, exerce o teu dereito e solicítala no portal de transparencia.

A Administración ten 30 días para responderche e facilitarche esta información.

E se a Administración non che responde, podes presentar un recurso no **Consello de Transparencia e Bo Goberno** competente.

É o órgano que se encarga de velar pola transparencia da Administración pública en España, e de resolver este tipo de situacións.

Recordamos que non todos os datos son públicos
nin todos se lle poden facilitar a quen os solicite.

Hai certos temas sensibles que non os podemos publicar.

O artigo 14 da Lei 19/2013, de Transparencia, Acceso á Información
Pública e Bo Goberno establece que as administracións públicas e os gobernos
non poden facilitar información cando esta poida prexudicar:

- a seguridade nacional
- os intereses económicos e comerciais
- o segredo profesional e a propiedade intelectual e industrial
- a garantía da confidencialidade ou o segredo necesario nas decisións
- a protección do medio ambiente...

A participación cidadá

A participación cidadá quere implicar o conxunto da cidadanía nas accións e as decisións que nos afectan.

Antes, entendíase que o deseño e o desenvolvemento das accións públicas relacionadas coa educación, o deporte, as bibliotecas, o transporte público ou os parques e xardíns era unha responsabilidade exclusiva dos representantes políticos.

Hoxe, a participación no Goberno aberto significa que todos participemos nas accións e decisións do Goberno e da Administración pública.

A educación, a sanidade, o transporte ou o medio ambiente son temas que lle afectan ao conxunto da cidadanía.

Coa participación da cidadanía reforzase a nosa posición activa na xestión dos asuntos públicos.



Como participamos?

A forma de participación máis coñecida é o voto nas eleccións.
Agora ben, no Goberno aberto a participación vai moito máis aló.

Por exemplo, para que o Goberno aprobe unha modificación da lei para suprimir os materiais de plástico pódese participar facéndolle unha solicitude.

Ou podemos facer unha consulta cidadá.

Por exemplo, unha consulta sobre as bebidas azucradas na idade infantil e pedirlle ao Goberno que evite incluír estas bebidas nos menús do comedor de estudantes.



Actividade

Pensa temas interesantes para facer unha consulta cidadá.
Fai unha listaxe de temas cos teus compañeiros e compañeiras
e escollede entre todos 3 temas fundamentais.

Para exercer a participación no deseño de servizos públicos,
o Goberno pídelle a opinión e a experiencia de persoas usuarias
destes servizos públicos.

Estes usuarios poden ser estudantes dun instituto, persoas enfermas
nun centro de saúde, ou deportistas nun polideportivo municipal.

Por exemplo, se un concello abre un proceso de consulta
cos veciños dun barrio para melloralo,
nunha destas reunións pode intervir unha asociación de empresarios
para expresar a necesidade de mellorar a accesibilidade
con novas infraestruturas viarias.



A participación no Consello Escolar do Estado

O Consello Escolar do Estado é o órgano de participación dos sectores máis estreitamente relacionados co mundo educativo. Cada ano aproba o Informe sobre o estado do Sistema Educativo, onde se inclúen as propostas de mellora da educación.

No contexto actual, a participación cidadá pode ser moi potente con Internet e as redes dixitais.

É fundamental aproveitar os avances da tecnoloxía.

Algúns concellos permítenlle aos habitantes dun municipio decidir sobre aspectos como: como gastar os diñeiros, como renomear unha rúa ou que opción escoller para rehabilitar unha praza pública. Nestes casos pódese participar desde o instituto ou desde a casa, e a calquera hora do día!



GOBIERNO DE ESPAÑA MINISTERIO DE EDUCACIÓN Y FORMACIÓN PROFESIONAL

CONSEJO ESCOLAR DEL ESTADO

[Inicio](#) [Noticias](#) [Organización](#) [Actuaciones](#) [Publicaciones](#) [Buscando la convergencia](#)

Webinars de «Buscando la convergencia. Conversaciones en el CEE»

- Autonomía, liderazgo y participación en los centros educativos
- Participación y autonomía de los centros
- Redescubriendo la FP. Educar para el futuro
- La educación del siglo XXI
- Educación emocional
- Participación educativa

Consejo Escolar del Estado

El Consejo Escolar del Estado es el órgano de participación de los sectores más directamente relacionados con el mundo educativo. Se crea con la Ley Orgánica reguladora del derecho a la educación en 1985. Su ámbito se extiende a todo el Estado. El Consejo desarrolla también una labor consultiva, de asesoramiento y propuesta al Gobierno en relación con los distintos aspectos del sistema educativo.

Sus integrantes dictaminan los proyectos de normas en materia educativa, que tengan que ser aprobados por el Parlamento, el Gobierno o por el titular del Ministerio de Educación. Asimismo, aprueba para cada curso escolar el Informe sobre el estado del sistema educativo, donde se incluyen las propuestas de mejora de la educación que alcancen el respaldo de sus miembros. Por otra parte, el Consejo Escolar del Estado integra la participación territorial de los diferentes Consejos Escolares Autonómicos a través de la Junta de Participación, compuesta por los respectivos presidentes y presidida por la presidenta del Consejo Escolar del Estado.

Comunicado de la Comisión Permanente del Consejo Escolar del Estado sobre la incidencia de la COVID-19 en el sistema educativo

La Comisión Permanente del Consejo Escolar del Estado ha elaborado un comunicado sobre la incidencia que está teniendo la pandemia provocada por la COVID-19 en el sistema educativo español. En el documento se realizan una serie de propuestas que se agrupan en torno a la presencialidad, las medidas higiénico-sanitarias, la conciliación, la igualdad de oportunidades, la organización de los profesionales de la educación y el esfuerzo e inversión.

[Documento del Comunicado](#)

«Informe 2021 sobre el estado del sistema educativo. Curso 2019-2020»

Último informe sobre el estado del sistema educativo

[Informe 2021 sobre el estado del sistema educativo](#)

Participación Educativa (Segunda época)

- Número 11: Retos de la educación en un curso escolar diferente
- Número 10: Innovación, profesorado y centros
- Número 9: Participación y mejora educativa. Agenda 2030
- Número 8: Participación, educación emocional y convivencia

Actividade

Moitos concellos españois desenvolven plataformas especializadas en Internet para a participación cidadá, como é o caso de Sevilla (portal especializado Decide Sevilla) <https://www.sevilla.org/decidesevilla/> e Madrid (Decide Madrid). <https://decide.madrid.es/>

Entra e identifica sobre que tema exerce a cidadanía e que oportunidades ofrecen para a cidadanía. Fai unha listaxe e coméntaa cos teus compañeiro e compañeiras.

decide sevilla

Decide Sevilla

DECIDE SEVILLA es la nueva plataforma de participación ciudadana impulsada por el Ayuntamiento de Sevilla dirigida a todas las personas mayores de 16 años empadronadas en la ciudad.

A través de este nuevo servicio telemático se someterán propuestas a votación, se plantearán debates para escuchar la opinión de la ciudadanía y se facilitará que todas las personas empadronadas puedan presentar iniciativas que serán analizadas por el gobierno o sometidas a un proceso de participación más amplio.

En Sevilla, TÚ DECIDES.

Consultas
Acceder »

Y tú, ¿qué opinas?
Acceder »

Haz tu propuesta
Acceder »

SOLICITA TU CLAVE

PUSO
S E V I L L A

Decide Madrid: portal de participación ciudadana del Ayuntamiento de Madrid

Decide_Madrid Entrar Registrarse

Buscar en Decide Madrid...

[Inicio](#) [Debates](#) [Propuestas](#) [Votaciones](#) [Procesos](#) [Presupuestos participativos](#) [Órganos](#) [Ayuda](#)

Si participas, decides

Decide_Madrid

¡Hola! Soy Clara, la asistente virtual de Decide Madrid. ¿En qué puedo ayudarte?

A colaboración

A colaboración é a creación de novos espazos de encontro, diálogo e traballo onde participan todos os gobernos e as administracións públicas, incluíndo organizacións da sociedade civil (ONGs), sindicatos e organizacións empresariais, así coma toda a cidadanía, para crear e producir servizos públicos entre todos.

O concepto colaboración céntrase no valor da **innovación** que fai referencia a facer as cousas dunha forma diferente ou facer cousas que antes tan sequera existían na imaxinación.

É importante que o Goberno e a Administración pública se entendan e desenvolvan solucións comúns para beneficiar ao máximo de cidadáns/es. Tamén é importante integrar outros actores sociais, porque o Goberno e a Administración pública xa non poden solucionar os problemas sociais de forma illada. Entre todos temos que contribuír coas ideas, propostas e solucións.

A colaboración para construír un Goberno aberto conecta moitos actores, coñecementos e ideas, e isto exige un cambio cultural profundo. Por isto é necesario promover novos enfoques para coñecer os problemas, as metodoloxías de traballo e as prácticas para conseguir solucións innovadoras.

Un exemplo de colaboración sería un grupo de concellos que intentan resolver un problema común ou fomentar algún tipo de actuación de forma conxunta. Traballan conectados a través da Federación Española de Municipios e Provincias (FEMP), crean unha comunidade con todos os actores dispostos en contribuír e cos cidadáns.

A co-creación

É a práctica da colaboración, é dicir, xerar coñecemento coa interacción entre actores institucionais, sociais e políticos e a través de metodoloxías innovadoras.

A co-creación actúa sobre problemas concretos para transformar a conduta dos actores afectados que proporcionan unha mirada nova e conxunta sobre o problema.

Os esforzos de colaboración entre os empregados da Administración, académicos, sector privado e diversas organizacións da sociedade civil aumentan a lexitimidade e a responsabilidade na xestión dos asuntos públicos.

Os **laboratorios de Innovación** son espazos de co-creación de solucións e seguen a idea de colaboración no Goberno aberto.

O Laboratorio de Innovación-Smart Lab de Bos Aires (Arxentina) é un exemplo diso. <https://www.buenosaires.gob.ar/noticias/el-laboratorio-de-la-ciudad>

É un espazo de co-creación entre o goberno, a sociedade civil e o sector privado, onde traballan para atopar as solucións a problema sociais diversos.



Os datos abertos

Os datos abertos son as que están publicadas e ás que podemos acceder de forma libre.

Dunha banda, garanten a transparencia porque proveñen de fontes oficiais. Doutra, promoven a eficiencia e contribúen á creación dos servizos a través da colaboración entre a cidadanía e a Administración pública. Finalmente, os datos abertos garanten a igualdade das oportunidades porque o acceso é o mesmo para todos.

A iniciativa Aporta é un conxunto de medidas que promoven a abertura dos datos.

Unha destas medidas é o desenvolvemento dun espazo para **reutilizar** os datos que nos ofrecen o Goberno e a Administración.



O Portal de Datos Abertos

Consulta neste portal o catálogo dos datos que están dispoñibles para reutilizalos noutros contextos.

Por exemplo: os datos da contaminación atmosférica poderíanse reutilizar para crear un mapa de zonas sensibles para as persoas con problemas respiratorios.

Outro exemplo de reutilización de datos:

os datos sobre a cantidade de vehículos por persoa que se poderían utilizar

para mellorar o mapa de estradas tendo en conta a demanda.

<https://datos.gob.es/gl>

The screenshot shows the homepage of the **datos.gob.es** portal. The header includes the Spanish Government logo, the text "datos.gob.es reutiliza la información pública", and a language selector set to "Galego". The navigation menu contains links for "INICIATIVA APORTA", "CATÁLOGO DE DATOS", "IMPACTO", "SECTORES", "ACTUALIDADE", "INNOVACIÓN", and "INTERACTÚE". A purple banner below the menu reads "Iniciativa de datos abiertos do Goberno de España".

The "Destacados" (Featured) section highlights a card titled "¿CUÁLES SON LAS FUNCIONES DE LA OFICINA DEL DATO?". The card features a background of binary code and the Spanish coat of arms. A "Más información" button is located at the bottom left of the card.

To the right of the card, under the heading "La Oficina del Dato", there is a list of topics:

- Promoción de atracciones turísticas y recomendaciones con datos abiertos
- Técnicas de machine learning
- La reutilización de datos en el medioambiente
- ¿Cómo afrontar un proyecto de análisis de datos?

As redes sociais

O uso das redes sociais para toda a sociedade é unha oportunidade para desenvolver valores como a innovación, a abertura ou a inclusión. Agora ben, temos que usar as redes sociais con responsabilidade, porque nos relacionan con persoas que non coñecemos.

Un exemplo do bo uso das redes sociais por parte do Goberno e da Administración pública é o Twitter da Policía Nacional (@policia). Se necesitas saber en que oficinas da Policía podes solicitar o Documento Nacional de Identidade ou como tes que viaxar co teu can dentro do coche, tan só tes que enviarlles unha mensaxe e recibirás unha resposta ao cabo de pouco tempo. Compróbao!

A clave do éxito desta conta de Twitter da Policía é a linguaxe que utiliza, que é informal e próxima. Este medio tecnolóxico é unha ferramenta de comunicación coa Policía e unha forma que temos para colaborar facilitando a información.

As redes sociais son unha ferramenta para o Goberno aberto:

- Son a principal ferramenta de comunicación e a máis viral, xa que os usuarios que utilizamos aumentan constantemente
- Permítenlle á cidadanía expresarse con liberdade e transparencia
- Facilitan a comunicación directa coa cidadanía
- Melloran os servizos públicos, como resultado do traballo conxunto entre a Administración e a cidadanía traballan conxuntamente
- Reducen a diferenza entre os asuntos públicos e os privados
- Facilitan que a cidadanía lle envíe propostas á Administración
- Son fáciles de usar: co móbil e desde a casa
- Permiten facer estas consultas públicas
- Permiten crear grupos ou foros de debate ou de traballo
- Teñen un coste máis reducido que outro tipo de tecnoloxías.

As ferramentas 2.0

Son redes sociais como agora blogs, chats, vídeos, etc. que están transformando a comunicación.

Os gobernos e as administracións públicas as utilizan cada vez máis de forma informal e espontánea.

Isto pódenos achegar ás tarefas que fan e como as fan, e tamén pode empurrarnos a implicarnos máis nas súas accións.

Recorda que cando queiras iniciar un trámite coa Administración tes que facelo a través das vías que establece a Lei 39/2015, de Procedemento Administrativo Común.



Resumo

Con esta Guía quixemos explicarche o Goberno aberto. Esperamos que agora sexas consciente que é un tema que che afecta dunha forma moi directa e próxima.

O Goberno aberto é unha filosofía, unha nova forma de gobernar a nosa sociedade e de entender o Goberno e a Administración pública. Baseado na transparencia, a participación e a colaboración, o Goberno aberto quere aproveitar o coñecemento da cidadanía para implicala na mellora da nosa sociedade. Queremos que ti tamén te sumes á comunidade do Goberno Aberto.



Exercicios

Propoñémosche uns exercicios para atopar o xeito de incorporar os valores do Goberno aberto no teu instituto: transparencia, participación e colaboración. O teu instituto ten un conxunto de órganos que se encargan de “gobernar”:

- o equipo directivo formado pola dirección, a secretaría e o xefe de estudos
- o conxunto de profesores e profesoras
- o consello escolar formado polo profesorado, nais e pais de alumnos, representantes de traballadores da administración e servizos, alumnas e representantes do concello do teu municipio ou distrito.



Exercicio 1. A transparencia

Ten en conta que hai unha lei sobre transparencia que establece a información que podemos solicitarlle á Administración. Os tres pasos básicos para conseguir un instituto transparente son:

- identificar o tema do que queres que o instituto máis transparente
- solicitar a información que necesitas
- estudiala e reutilizala no contexto que elixas.

Paso 1. Identifica o tema e os obxectivos da transparencia

É importante que teñamos claro o problema concreto que nos interesa que sexa tratado con máis transparencia no instituto.

Tamén é importante que identifiquemos o obxectivo ou os obxectivos: o motivo polo que escollemos este tema e non outro.

Paso 2. Solicita a información

Solicita a información que necesitas a través dun documento escrito e preséntao no teu instituto.

Podes explicar que te amparas na Lei de Transparencia.

Lembra que hai límites para os datos persoais e que hai información complexa que precisa tempo para ser recollida.

Paso 3. Estuda e reutiliza a información

Cando teñas os datos, estúdaos para coñecer mellor o teu instituto e para ser máis consciente das virtudes e dos temas que se poden mellorar. Doutra banda, podes utilizar esta información para facer unha comparación cos outros institutos do teu municipio.

Se os outros institutos non che facilitan ningún dato, solicítalle ao Consello de Transparencia que interveña para que poidas exercer o teu dereito de solicitude de información.

Finalmente, podes reutilizar a información se a presentas nun novo formato. Utiliza os datos que che facilitou o teu instituto e crea un produto dixital (gráfico, presentación, infografía, póster, vídeo, etc.) e exponllo ao conxunto da túa clase. Explícalles o proceso polo que obtiveches toda a información.

Exercicio 2. A participación

Hai diversos mecanismos para que o alumnado exerza o dereito á participación. Os tres pasos básicos para conseguir un instituto participativo son:

- identificar o tipo de participación existente e os que poderían haber
- definir a forma de participación
- participar.



Paso 1. Identifica onde hai participación no instituto

É habitual que se faga un proceso de elección para escoller o/a Delegado/da da clase, ou a persoa que representa os estudantes no Consello escolar.

Pensa como podemos aplicar a participación noutros ámbitos:

por exemplo, para escoller a viaxe de final do curso, para tomar decisións en nome da clase ou para presentar queixas ou suxestións á dirección.

Paso 2. Define a forma de participación

Hai diferentes formas de participación: unha votación secreta con urnas, enquisas online, foros de debate ou reunións programadas para tomar decisións.

Paso 3. Participa!

Independentemente do motivo e da forma de participación, tes que intervir e formar parte do proceso para tomar decisións.

Se non participas, outras persoas si o farán e decidirán por ti.

Céntrate na elección da viaxe de final do curso

e proponlle ao conxunto da clase unhas datas, un destino, unha duración, etc.

Iniciade un proceso participativo para traballar conxuntamente.

Despois facede un vídeo, un documento breve, unha infografía ou unha presentación

e describide este proceso participativo.

Exercicio 3. A colaboración

A colaboración entre o alumnado, o profesorado e o persoal do instituto cos outros axentes sociais coma agora os outros institutos, no Concello, asociacións de veciños, ONGs, empresas ou outras entidades públicas e privadas, pode revertir a mellora para a educación no teu instituto.

Por exemplo: para organizar conferencias sobre seguridade por parte da Policía sería necesaria a colaboración entre o instituto e o corpo policial correspondente. Outro exemplo de colaboración: para organizar as clases extraescolares como a danza, natación, pintura, teatro, etc. sería necesaria a colaboración de ONGs ou empresas que proporcionan estes servizos.

Os tres pasos básicos para conseguir un instituto colaborativo son:

- identificar o tema ou ámbito en que necesitas colaboración
- identificar os actores necesarios
- colaborar.

Paso 1. Identifica o tema ou ámbito de colaboración

Detecta as cuestións en que sería recomendable a colaboración. Para a organización dunha viaxe de final do curso necesitas a colaboración, coma mínimo, dos teus compañeiros e compañeiras da clase...

Paso 2. Identifica os actores necesarios

Para cada tema ou ámbito será necesaria a colaboración de actores determinados. Para isto, tes que ter claro cales son e como participarán: a través de reunións periódicas, en foros de Internet... Pensa que persoas poden aportar algunha cousa interesante na decisión sobre esta viaxe de final do curso.

Paso 3. Colabora!

A colaboración implica que o tema ou ámbito do proceso e os actores que participaron se poñan en marcha. O resultado dun proceso de colaboración ten que ser innovador, unha nova forma de solucionar un problema.

Unha vez que teñas as conclusións, compárteas cos actores que interviñeron no proceso participativo.

Finalmente, analiza os resultados:
o proceso foi positivo?, necesita modificacións para mellorar?...



Xa temos un instituto aberto. E agora que facemos?

O teu instituto agora é un centro en que as decisións son compartidas entre toda a comunidade educativa e todos os axentes relacionados:

- É transparente porque pon a disposición da cidadanía toda a información
- É participativo porque se toman decisión de forma conxunta
- É colaborativo porque para solucionar os problemas implicádesvos o alumnado e as vosas familias, a comunidade educativa e a sociedade en xeral.

En definitiva, no teu instituto aberto aplicáronse cambios enfocados a que o Goberno aberto estea presente.

Enderezos de interese para saber máis sobre o Goberno Aberto

Se queres saber máis sobre o Goberno Aberto a continuación tes páxinas e ligazóns de interese en Internet.

Hai exemplos de Goberno Aberto que che poden axudar a entender mellor o que é.

Páxinas en Internet

Portais de Transparencia

- Portal de Transparencia da Administración Xeral do Estado: <https://transparencia.gob.es/>
- Portal de Transparencia de Andalucía: <https://www.juntadeandalucia.es/transparencia.html>
- Portal de Transparencia de Aragón: <https://transparencia.aragon.es/>
- Portal de Transparencia de Asturias: <https://transparencia.asturias.es/ast/>
- Portal de Transparencia de Cantabria: <https://transparencia.cantabria.es/es/inicio>
- Portal de Transparencia de Castela-A Mancha: <https://transparencia.castillalamancha.es/>
- Portal de Transparencia de Castela e León: <https://gobiernoabierto.jcyl.es/web/es/gobierno-abierto-castilla-leon.html>
- Portal do Goberno Aberto de Cataluña: <http://governobert.gencat.cat/es/transparencia/index.html>
- Portal de Transparencia de Ceuta: <https://ceuta.transparencialocal.gob.es/>
- Portal de Transparencia da Comunidade Valenciana: <http://www.gvaoberta.gva.es/es/inici>

- Portal de Transparencia de Estremadura:
<http://gobiernoabierto.juntaex.es/transparencia/web/principal>
- Portal de Transparencia de Galicia:
<https://transparencia.xunta.gal/portada>
- Portal de Transparencia das Illas Baleares:
<http://www.caib.es/sites/transparencia/es/inici/>
- Portal de Transparencia das Illas Canarias:
<https://www.gobiernodecanarias.org/transparencia/>
- Portal de Transparencia da Rioxa:
<https://web.larioja.org/portal-transparencia>
- Portal de Transparencia da Comunidade de Madrid:
<https://www.comunidad.madrid/transparencia/>
- Portal de Transparencia de Melilla:
https://sede.melilla.es/melillaPortal/transparencia/se_principal1.jsp?language=es&codResi=1
- Portal de Transparencia de Murcia:
<https://transparencia.carm.es/>
- Portal de Transparencia de Navarra:
<https://gobiernoabierto.navarra.es/es/transparencia>
- Portal de Transparencia do País Vasco:
<https://www.gardena.euskadi.eus/inicio/>
- Alianza para o Goberno Aberto:
<https://www.opengovpartnership.org/es/>
(Open Government Partnership en inglés)
- Portal de Transparencia do Poder Xudicial:
<http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Temas/Transparencia/>
- Portal de Participación Cidadá do Concello de Madrid:
<https://decide.madrid.es/>

Portais con datos abertos para todos

Portais web onde hai información pública para todos

- Portal de Datos Abertos do Goberno de España:
<https://datos.gob.es/>
- Portal de Datos Abertos da Unión Europea:
<https://data.europa.eu/euodp/es/data/>

Portais con consellos e información sobre a transparencia

Portais web con consellos para un Goberno Transparente

- Portal do Consello de Transparencia de España:
https://www.consejodetransparencia.es/ct_Home/index.html
- Portal do Consello de Transparencia de Andalucía:
<https://www.ctpdandalucia.es>
- Portal do Consello de Transparencia de Aragón:
<https://transparencia.aragon.es/CTAR>
- Portal do Consello de Transparencia de Asturias:
https://www.consejodetransparencia.es/ct_Home/transparencia/transparencia-en-espanya/asturias.html
- Portal do Consello de Transparencia de Cantabria:
https://www.consejodetransparencia.es/ct_Home/transparencia/transparencia-en-espanya/Cantabria.html
- Portal do Consello de Transparencia de Castela-A Mancha:
https://www.consejodetransparencia.es/ct_Home/transparencia/transparencia-en-espanya/castillalamancha.html
- Portal do Consello de Transparencia de Castela e León:
<https://www.procuradordelcomun.org/>
- Comisión de Garantía do Dereito de Acceso á Información Pública:
<http://www.gaip.cat/es/inici/index.html>
- Portal do Consello de Transparencia de Ceuta:
https://www.consejodetransparencia.es/ct_Home/transparencia/transparencia-en-espanya/ceuta.html

- Portal do Consello de Transparencia da Comunidade Valenciana:
<http://conselltransparencia.gva.es/es/inicio>
- Portal do Consello de Transparencia de Extremadura:
https://www.consejodetransparencia.es/ct_Home/transparencia/transparencia-en-espanya/extremadura.html
- Portal do Consello de Transparencia de Galicia:
<https://www.valedordopobo.gal/o-valedor-do-pobo-organo-de-control-da-transparencia/>
- Portal do Consello de Transparencia das Illas Baleares:
https://www.consejodetransparencia.es/ct_Home/transparencia/transparencia-en-espanya/islasbaleares.html
- Portal do Consello de Transparencia das Illas Canarias:
<https://transparenciacanarias.org/>
- Portal do Consello de Transparencia da Rioxa:
https://www.consejodetransparencia.es/ct_Home/transparencia/transparencia-en-espanya/larioja.html
- Portal do Consello de Transparencia da Comunidade de Madrid:
https://www.consejodetransparencia.es/ct_Home/transparencia/transparencia-en-espanya/madrid.html
- Portal do Consello de Transparencia de Melilla:
https://www.consejodetransparencia.es/ct_Home/transparencia/transparencia-en-espanya/melilla.html
- Portal do Consello de Transparencia de Murcia:
<https://www.consejodetransparencia-rm.es/>
- Portal do Consello de Transparencia de Navarra:
<https://gobiernoabierto.navarra.es/es/consejo-transparencia/consejo-transparencia-navarra>
- Portal do Consello de Transparencia do País Vasco:
<https://www.gardena.euskadi.eus/transparencia/-/derecho-de-acceso-a-la-informacion-publica/>

Publicacións sobre o Goberno Aberto: estudos, análises e guías

- III Plan de Goberno Aberto:
https://transparencia.gob.es/transparencia/transparencia_Home/index/Gobierno-abierto/iiiPlanAccion.html
- IV Plan de Goberno Aberto:
https://transparencia.gob.es/transparencia/transparencia_Home/index/Gobierno-abierto/ivPlanAccion.html
- Carta Iberoamericana de Goberno Aberto (2016):
https://www.sfp.gov.py/sfp/archivos/documentos/CIGA_2016%20final_knawtdh9.pdf
- Observatorio Nacional das Telecomunicacións e da Sociedade da Información pública no 2013 o Estudio da Demanda e uso do Goberno Aberto en España:
https://www.ontsi.red.es/sites/ontsi/files/demanda_y_uso_de_gobierno_abierto_en_espana.pdf
- Criado, J. Ignacio; e Ruvalcaba, E. (2017) Que é e que se entende por Goberno Aberto? Análise da percepción e implementación do Goberno Aberto no ámbito local español:
<https://novagob.org/documentos/que-es-y-que-se-entiende-por-gobierno-abierto-analisis-de-la-percepcion-e-implementacion-del-gobierno-abierto-en-el-ambito-local-espanol>
- Varios autores (2014). Guía práctica para abrir Gobiernos. Manual de Open Government para gobernantes e cidadáns:
[http://www2.congreso.gob.pe/sicr/cendocbib/con4_uibd.nsf/F0CE9C642E7BC17205257F1400075324/\\$FILE/get_file.pdf](http://www2.congreso.gob.pe/sicr/cendocbib/con4_uibd.nsf/F0CE9C642E7BC17205257F1400075324/$FILE/get_file.pdf)
- Rede de Innovación Pública. (2014) 42 voces sobre o Goberno Aberto:
https://issuu.com/clog_unlp/docs/42-voces1

Glosario

- **Acceso.** Entrada ou paso para chegar a algo.
Nesta guía fálase de acceso á información.
É o paso para poder coñecer unha información.
- **Alianza.** Grupo de persoas que se unen cun fin,
acordo entre varias partes.
- **Cocreación.** É a unión e colaboración
de varios grupos de persoas para solucionar un problema.
Traballan sobre un problema concreto.
Comparten coñecementos e experiencias
para atopar a solución.
- **Colaboración.** Colaborar é cando varias persoas traballan xuntas
para conseguir melloras para todos.
Axúdanse entre si por un fin común.
- **Compromiso.** Obrigación. Responsabilidade.
- **Consello.** Ten 2 significados.
É unha recomendación que se lle pode dar a alguén.
É un grupo de persoas que representan a outras
(Consello Escolar).
- **Corrupción.** Cando unha persoa usa o seu posto
(neste caso público, no goberno)
para o seu propio beneficio.
- **Democracia.** Democracia é unha forma de goberno
onde o poder de decisión téñeno os cidadáns e cidadás.
Os cidadáns e cidadás votan o seu presidente
ou presidenta nas eleccións.
O seu presidente ou presidenta represéntaos no goberno.
- **Innovación.** Ideas e plans novos.
- **Institución.** Organismo ou entidade.
- **Participación.** Cando das a túa opinión
e formas parte das accións dun grupo ou da sociedade.
Por exemplo, un alumno ou unha alumna participa na clase
preguntándolle ao profesor.

- **Propostas.** Cando se lle presenta unha idea a alguén para facer algo.
- **Render as contas.** Cando informas de como gastas o diñeiro e as cousas que fas.
- **Representante.** É unha persoa elixida por un grupo para ir no seu lugar a un sitio e representalos.
Por exemplo, o presidente ou a presidenta do Goberno representa os cidadáns e cidadás no Goberno.
Ou por exemplo, o delegado ou a delegada da clase representa os alumnos e alumnas diante do profesor ou profesora.
- **Servizos.** Nesta guía falamos dos Servizos Públicos.
Son os servizos creados polo goberno para os cidadáns e cidadás.
Os servizos públicos funcionan para atender os cidadáns e cidadás.
Por exemplo: Servizos de Transportes Públicos
son os autobuses, metro ou trens para que as persoas poidan moverse pola súa cidade.
Este servizo está dirixido polo Goberno ou a Administración Pública.
- **Transparencia.** Cando algo se amosa tal cal os demais.
Amósase de forma clara e sincera.
Dáse unha información aberta para todos.
Non se ocultan as cousas.

«Financiado pola Unión Europea - NextGenerationEU. Porén, os puntos de vista e as opinións expresadas son só as do autor ou autores e non reflicten necesariamente os da Unión Europea ou a Comisión Europea. Nin a Unión Europea nin a Comisión Europea poden considerarse responsables delas».

«Financiado por la Unión Europea - NextGenerationEU. Sin embargo, los puntos de vista y las opiniones expresadas son únicamente los del autor o autores y no reflejan necesariamente los de la Unión Europea o la Comisión Europea. Ni la Unión Europea ni la Comisión Europea pueden ser consideradas responsables de las mismas».



**Financiado por
la Unión Europea**
NextGenerationEU

 **Plan de Recuperación,
Transformación e Resiliencia**



